

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

19 Quomodo requiratur clericatus seu Ordo in singulis beneficiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

runt: nec reciproca: resignationes in illorum fauorem à parentibus factæ, illis profunt.

90 *Filijs legitimi presbyt.* Dico Tertio, Quod ad legitimos presbyterorum filios attinet, hi possunt habere beneficia in Ecclesijs vbi eorum parentes præfident, non tamen illud ipsum, quod proximè parens habuit. Prima pars habetur cap. Ad hæc 12. de filijs presbyt. Altera verò cap. Ex transmissa. 7. & cap. Conquerente. 4. eodem. Ratio est, *Ne beneficia successione hereditaria transmitti videantur: quam speciem hereditaria successione Canonis semper in beneficijs valde exosum habuerunt*, vt ait Concil. Trid. sess. 25. c. 7. de reformatione.

91 *Si alius intercessit, filius est capax.* Aduerte tamen, Si inter patrem & filium alius intercessit, conficitur species illa successione hereditaria absterfa; & ita filius legitimus poterit illud obtinere sine dispensatione. c. Ex transmissa. 7. de filijs presbyterorum. Adde, patrem posse habere beneficium filij, quia hæc non est illa imago hereditaria successione: similiter nepotem beneficium aui: quod intellige, si adhuc pater viuuit, secus autem si pater obierit: tunc enim nepos non poterit aui beneficio frui. ratio est, quia si pater viuuit, nepos non potest succedere aui: vnde cessat imago hereditaria successione. Verùm si mortuus sit pater, nepos tunc succedit aui, vt notat Siluester Beneficium, 3. ex Hostiensis.

Beneficium aui.

DUBITATIO XIX.

Quomodo requiratur clericatus seu ordo in singulis beneficijs.

92 *Clericatus necessarius.* Respondeo & Dico Primò, Ante omne beneficium requiritur præuius clericatus, seu prima tonsura, ita vt sine hac sis inhabilis; colligitur ex cap. Cum adeò. 17. de rescriptis, & cap. Ex litteris. 6. de transactione. estque communis sententia.

Prima tonsura. Proprius Episcopus. Episcopus domicilij. Vbi Notandum Primò, Primam tonsuram & ordines debere conferri à proprio Episcopo. Proprius autem Episcopus hoc loco est triplex, originis, domicilij, & beneficij, vt apertè habetur cap. Cum nullus. 3. de tempor. ordin. in 6. Episcopus domicilij dicitur Episcopus loci, vbi quis habet domicilium. Dicitur autem habere domicilium, vbi quis laicem, rerumque ac fortunarum suarum summam constituit, vnde rursus non sit discessurus, si nihil auocet; vnde cum profectus est, peregrinari videtur, quod si redijt, peregrinari iam destitit: vt habetur L. Ciues. 7. C. de incolis. Vnde patet, vt quis dicatur habere alicubi domicilium, requiri vt ibidem sedem fixerit, animo perpetuò manendi, nisi quid auocet. Itaque studiosi non habent domicilium in Vniuersitatibus, etiam si ibi ad 8. vel 10. annos manere statuerint, si reuertentur in patriam redeundi. qui verò alicubi incipiunt habitare animo perpetuò manendi, itam ibidem domicilium contrahunt; nec opus est vt multos annos habitauerint, vt patet ex dicta descriptione domicilij. Porro domicilium semel acquisitum, solo animo migrandi non amittitur; sed opus est reali migratione, vt apertè colligitur ex L. Domicilium. 20. ad municipalem; vbi dicitur, *Domicilium re & factò transferitur, non nuda contestatione*: sicut enim solo animo non acquiritur, ita nec amittitur. vide Panormitanum in cap. vlt. de paræcijs, & Siluest. v. Domicilium, num. 2.

Episcopus originis est Episcopus loci, cuius quis ratione originis dicitur ciuis, vel originarius. dicitur autem ciuis ratione originis, non vbi fortuitò natus est, si parentes alibi habebant domicilium, sed vbi erat illorum domicilium; vt docet Panormitanus in cap. Rodolphus. 35. de rescriptis. & Bartolus in L. Filios. 3. C. de municipibus. & apertè ex eadem L. colligitur, & ex d. L. Ciues. C. de incolis. Intè enim fingitur natus, vbi parentes habent domicilium tempore natiuitatis. Ratio est, quia etsi ad tempus alicuius negotij causà aliò recesserint, tamen censentur ibi semper mansisse; vt patet L. Retrò, de captiuis, vbi dicitur, *Retrò creditur in ciuitate fuisse, qui ab hostibus aduenit*. vide Silu. v. Ciuitas, quæst. 4. & Panormitanum supra.

Episcopus beneficij est Episcopus loci, vbi quis habet beneficium requirens residentiam: tale enim beneficium constituit domicilium. secus si non requirit residentiam, vel si cum eo dispensatum vt non teneatur residere; vt notat DD. in cap. Quia in tantum. 5. de præbendis.

Ex his patet, quis dicatur proprius Episcopus in tonsuræ & ordinum collatione. Quod si quis tonsuram ab alieno Episcopo sine litteris dimissorijs, vel dispensatione Pontificis acceperit, non est capax beneficij: vt docet Rebuffus, §. Formula dimissoriarum. colligitur ex cap. Illud. 1. & cap. 3. Si quis ausus. d. 71. vbi dicitur, *vt si quis alicuius sine consensu proprii Episcopi ordinauerit, irrita sit ordinatio*. intellige quoad vsum & priuilegium ordinis seu gradus accepti, quia caret priuilegio & vlu illius.

Sed difficultas est, quid tali sit faciendum vt capax fiat. Glossa in dictum cap. Illud, putat sufficere vt proprius Episcopus postea ratum habeat, quod etiam tenet Decius & alij in cap. 1. de tempor. ordinand. in 6. probat Glossa ex cap. 24. Salonitanæ, d. 63. vbi Gregorius I. cum Episcopus Salonitanus esset ordinatus ipso nesciente, scribit se id ei ita ex animo relaxare, ac si ipso auctore ordinatus fuisset. vbi notat Glossa, *Episcopum posse remittere quæ ad ipsum spectant*: quam sententiam puto veram, etsi Rebuffus §. Formula dimissoriarum, n. 12. & 29. contrarium teneat, velique necessariò opus esse dispensatione Pontificis, & litteris, quæ vocantur *perinde valere*. Nec obstat, quòd ordinatio talis dicatur irrita; & quòd ab initio est vitiosum, non possit tractu temporis conualescere; item quòd nemo potest ratum habere, quòd suo nomine non est gestum. dicitur enim irrita non quasi nihil sit actum, sed quia suspenditur, quoad vsum & priuilegium: quam suspensionem Episcopus tollere potest, cum nusquam Summo Pontifici referretur. Dicitur *habere ratam* talem collationem, quia consentit in illam, volendo illam valere ac si à se facta esset.

Fortè quispiam putauerit talem non esse beneficij incapacem: nam Concilium Tridentinum sess. 7. cap. 10. de reform. cum ademisset Capitulis potestatem concedendi dimissiones intra primum annum sedis vacantis, subdit, *Capitulum controueniens, Ecclesiastico subiacet interdicto; & sic ordinati, si in minoribus ordinibus constituti fuerint, nullo priuilegio clericali, præsertim in criminalibus, gaudeant*. vbi nihil illis admittit, nisi priuilegium fori in criminalibus. Sed verius est, itum casum esse specialem, nec esse extendendum ad eum,

eum, qui ordinatus est ab alieno, sede non vacante, aut absque vllis dimissorijs.

95 Notandum Secundò, Si quis acceperit tonsuram aut ordines minores in excommunicatione, suspensione, interdicto, non idè esse incapacem beneficij post absolutionem illius censuræ obtinendi, vt rectè docet Nauarrus contra quosdam l. 5. consil. 28. n. 14. pag. 608. quia accipiendo tonsuram vel ordines minores in censura, non incurritur alia censura vel irregularitas, aut alia inhabilitas ad beneficia: vnde sublata priore censura, manet omnino habilis per ordinem susceptum. Secus est si quis ordinem sacrum in censura accipiat; quia incurrit suspensionem, cap. Cum illorum. 32. de sententia excommunicationis.

96 Dico Secundò, Si beneficium ex institutione requirit certum ordinem, qui illo ordine caret, est inhabilis ad illud beneficium: sicut enim potest in cap. Dudum. 1. de elect. talia sunt beneficia illa, quæ ex litteris suæ institutionis debent dari sacerdotibus, vel diaconis. ratio est, quia fundator potuit fundationi talem modum apponere, cum rationi & Canonibus sit conformis.

97 Aduerte tamen, longam consuetudinem potuisse illum rigorem mitigare: sicut enim potest derogare legi, ita etiam dispositioni fundatoris, quæ est in iuris legis. vnde si talia beneficia alicubi consueuerunt dari iis, qui nondum sunt sacerdotes, puto valere; præsertim si intra annum fiant sacerdotes, vel certè subdiaconi; vt absolutis studijs sacerdotium capeant: iuxta eam moderationem, quam lus concessit Parochijs, qui tamen maxime deberent esse sacerdotes, dum parochiam acceptant. vnde eadem convenienter applicatur huiusmodi beneficijs. Vide Emanuele 5. v. Beneficium, numero 27. vbi pro eadem sententia citat Nauarrum.

98 Dico Tertio, In ceteris beneficijs non requiritur certus ordo præuius; sed sufficit prima tonsura, & habitas ad suscipiendum intra annum ordinem beneficio conuenientem. patet ex Clement. Vt ij, de etate, qualitate, & ordine præfic. excipio tamen Episcopatum, ad quem requiritur saltem subdiaconatus. cap. A multis. 9. extr. eodem. Hæc vera sunt iure antiquo. Sed quia Concilium Trident. quadam nouo iure de his disposuit, explicandum breuiter, qui ordines & intra quantum tempus ad singula beneficia requirantur.

99 Dico Quarto, Adeptus Episcopatum, si munus consecrationis intra tres menses non susceperit, ad fructuum perceptorum restitutionem tenetur. si totidem postea menses idem neglexerit, Episcopatu ipso iure est priuatus. Ita Tridentinum sessio. 23. cap. 2. de reformatione.

100 Dico Quintò, Adeptus Ecclesiam parochialem, tenetur ordinari ad sacerdotium intra annum; quòd si intra hoc tempus promotus non fuerit, ipso iure, nulla etiam monitione præuia, suo beneficio est priuatus, habetur cap. Licet Canon. 14. & cap. Commissa. 35. de electione in 6.

Vbi notandum Primò, Tempus, à quo incipit fluere prædictus annus, esse illud, ex quo pacificè possessionem habere cœpit; cap. Commissa, supra. Secundò, Hanc obligationem intelligendam cessante iusto impedimento: si enim illo tempore ægrotauit, vel in irregularitatem lapsus dispensationem obtinere nequiuit, vel Episcopus absens fuit, non censetur priuatus, etiam si intra tempus

annuum non fuerit ordinatus; vt colligitur ex cap. Commissa, supra. Ratio est, quia hæc priuatio constituta est in pœnam negligentia: pœna autem locum non habet vbi non est culpa. Item intelligenda est de Ecclesia parochiali cum cura in actu, id est, quam ipse beneficiarius per se obire debeat: secus verò si solum habeat curam in habitu; id est, si per Vicarium perpetuum vel temporalem sit administranda: hæc enim non necessariò requirit primo anno sacerdotium; vt docet Nauarrus l. 3. consil. 4. de præbendis.

Tertio, Si promotus intra annum non fuerit, mox eo elapso esse priuatum, ita vt in conscientia teneatur beneficium dimittere. nam in cap. Licet Canon, dicitur, *Nulla etiam præmissa monitione sit priuatus.*

Dices, Pœna temporalis non debetur in foro conscientia ante sententiam; atqui hæc est pœna temporalis: ergo.

Resp. Maiorem esse veram, quando est pœna proprie dicta, qua quis priuatur re aliqua, quæ omnino & absolute sua erat; secus quando pœna se habet vt priuatio rei, quæ nondum absolute erat sua, sed solum sub certa conditione; tunc enim eà non impletâ, tenebitur rem illam restituere: quia solum conditione impletâ, absolute erat futura sua. Sic officia, beneficia, & fructus eorum possunt à legitima potestate sub hac conditione concedi, vt si hoc vel illud factum aut omisum fuerit, teneamur in conscientia restituere: ita Nauarrus cap. 25. nu. 128. Lopez parte 2. Instructo. pag. 698. qui dicit hanc esse communem DD. sententiam. Fortasse melius diceretur illud beneficium fuisse absolute ipsius, cum fructus eius absolute suos fecerit, nec teneatur eos restituere conditione non impletâ: esse tamen priuatum ipso facto, si promotus non fuerit; quia resoluitur contractus seu collatio ex vi conditionis, quæ censetur fuisse apposta à principio, ex iuris dispositione. potest enim quis rem suam transferre in alium, ita vt absolute fiat ipsius, apposta tamen conditione, vt resoluetur contractus, si hæc vel illa conditio euenierit: vt patet ex dictis cap. 21. dub. 14. 15. & hoc credo velle Nauarrum.

Quarto, Eandem Ecclesiam non posse eidem ea vice iteratò conferri, cap. Commissa, supra; alioquin frustra videretur disponi vt sit priuatus: vide plura infra dub. 26.

Petes Primò, Verum pœna imposita Episcopis, intra tres vel sex menses non consecratis, eodem modo sit intelligenda?

Respondeo; Probabile est similiter esse intelligendam, quia Concilium eodem modo loquitur. *Ad restitutionem, inquit, fructuum perceptorum teneantur, & ipso iure sint priuati.* Verius tamen videtur, Episcopum in conscientia non esse priuatum titulo ex dilatione consecrationis, nisi post sententiam: non enim Concilium addit, *vt nulla præmissa monitione sit priuatus, aut vt teneatur deserere Episcopatum;* sed solum ait, *Ipso iure sit Episcopatu priuatus:* quam formam loquendi ita passim in iure consuetudo recepta interpretatur & mitigat, vt nemo teneatur officium vel beneficium, quo sic priuatus dicitur, dimittere ante sententiam: nisi alia clausula, quæ hanc benignam interpretationem excludat, apponatur. Satis enim censetur priuatus, si iure illo perfecto, & quasi dominio, quo Episcopatum antea obtinebat, priuatus

101 Obiectio.

Resp.

Resoluitur collatio ex vi conditionis qua iure censetur apposta.

102

103

Non tenetur titulum dimittere ante sententiam.

uatus sit, retenta tamen eiusdem possessione; vt supra cap.29. dub.8. ostensum est.

104 Petes Secundò, Vtrum Episcopus non possit dispensare vt Parochus differat sacerdotium vltra annum?

Episcopus potest Parocho concedere 7. annos studiorum.

Respondco, Possè, idque ob vnicam causam studiorum, & quidem ad septennium; modò tamen intra annum, quo debebat fieri Sacerdos, ordinetur subdiaconus; scilicet ne à statu Ecclesiastico possit resilire. quòd si intra annum non fuerit factus subdiaconus, ipso facto est priuatus Ecclesiasticè similiter si expleto septennio studiorum non fuerit intra annum factus Sacerdos. Ita habemus cap. Cum ex eo, de electione, in Sexto. vbi Nota; hanc facultatem dispensandi videri Episcopis ademptam per Concil. Trident. sess. 22. c.4. de reformat. vbi sic dicitur, *Nec alijs in posterum fiat promissio, nisi ijs, qui iam etatem & ceteras habilitates integre habere dignoscantur; aliter irrita sit promissio.* vnde videtur requirere presentem eruditionem. Sed contrarium est probabile: ita tenent Nauarrus & Lopez supra, & quidam alij: quia quòd ad scientiam attinet, non videtur velle inducere correctionem Iuris antiqui, (alioquin id clarius explicare debuisset) sed solum renouare id, quòd Iure antiquo erat decretum; addita clausula irritante, in qua tacitè subintelligi potest exceptio Iure antiquo concessa, nempe *Nisi Episcopus causà studiorum dispensauerit.* Itaque non est cur dicamus illis hanc potestatem ademptam.

Dico Sextò, Qui Dignitates, Personatus, Officia, Præbendas, Portiones; ac qualibet alia beneficia in Ecclesijs cathedralibus vel collegiatis vel regularibus obtinent, quibus varia onera sunt annexa, (v.g. vt alij Missas, alij Euangelium, alij Epistolam dicant) tenentur intra annum, iusto impedimento cessante, ordines suo officio conuenientes suscipere. Ita Conc. Trident. sess. 22. c.4.

105 *Qui negligunt ordinem suscipere.*

Vbi Notandum Primò, Qui negligunt ordinem debitum intra annum suscipere, non idèd priuati sunt ipsis beneficijs; alia tamen incommoda incurrunt. Primò, Amittunt vocem in Capitulo non solum passiuam, sed etiam actiuam; vnde electiones per tales factæ possunt irritari. Secundò, Potest & debet illis subtrahi dimidia pars distributionum chori. Tertio, Peccant mortiferè, vbi Concilium est receptum; quia violant præceptum Ecclesiæ, vt patet ex verbo *Teneantur*; idque in re graui, ad quam etiam Iure naturæ obligantur, supposito tali beneficio; quia sine tali ordine non possunt præstare id, ad quòd ex officio obligantur. per alios autem non possunt sine dispensatione; quia sunt onera personalia. Vnde patet, non esse paruum abusum, quòd passim altaria & cappellaniæ dentur pueris vel alijs, qui non sunt Sacerdotes: neque enim hoc Ius cum suis pœnis est nouum; nam idem constitutum fuit in Concil. Viennensi, vt patet Clement. Vt ij, de etate & qualitate ordinandorum, & Concilium Trident. illius Concilij decretum innouat.

106 *Præbenda Eccl. cathedralis.*

Notandum Secundò, in Ecclesijs cathedralibus omnes Canonicatus habere annexum ordinem sacrum presbyterij, diaconatus, vel subdiaconatus, vt statuit Conc. Trid. sess. 24. c.12. de reformat. Permittitur tamen Episcopis cum Capitali consilio, vt designent quibus canonicatibus quis ordo annexus esse debeat; ita tamen vt saltem dimidia pars sint presbyteri. Ex quo sequi videtur, omnes

tales Canonicos, etiam si eorum Canonicatus ex primæua institutione sacrum ordinem annexum non habent; tamen vbi Concilium seruatur, tenentur sub peccato mortali, & priuatione vocis in Capitulo, intra annum ad ordinem sacrum, saltem subdiaconatus, promoueri; quamuis fortè ex negligentia Episcopi non esset facta distributio & designatio; quæ præbendæ quem ordinem habere debeant: nam ipsi Concilium sua auctoritate annexit omnibus ordinem sacrum in genere; et si velit ab Episcopo, cum consilio Capitali designari in particulari, quis cui connecti debeat.

Notandum Tertio, Eos, qui post monitionem ordines debitos sumere reculant, ab Ordinario priuari debere suis beneficijs, vt Congregatio Cardinalium respondit.

His adde, Quando Ius aut statutum requirit aliquem gradum in eo qui eligendus vel præficiendus est, sufficere, vt tempore electionis sit habilis ad eum statum comparandum; vt si dicatur non esse conferendum nisi Doctori vel Licentiatò, qui enim iam proximè habilis est ad aliquid, ita vt possit illud statim obtinere, perinde censetur, ac si iam obtineret. Confirm. Primò, Quia sacerdotium magis requiritur ad beneficium parochiale & cappellaniam, quàm gradus ad Episcopatum, archidiaconatum, vel præbendam Theologicam; eùm illud sit necessarium essentialiter ad illorum beneficiorum functionem, atqui Iura explicant, satis esse ad acceptandam Parochiam, vt intra annum possit fieri Sacerdos. Idem supra dictum de cappellania: nec requiritur vt actu sis Sacerdos tempore collationis, ergo, &c. Confirm. Secundò, quia gradus non faciunt aptum functioni beneficij, sed solum sunt testimonium publicum aptitudinis: atqui perinde est siue iam actu testimonium habeas, siue mox habere possis. Denique non est credibile, conditores talium Iurium & statutorum ita voluisse inhaerere illi conditioni, vt eum qui actu eam non habet, velint censi inabilem: quia id non solum videtur à ratione alienum, sed etiam bono Ecclesiæ noxium. Nam sæpè multi carentes gradu, doctiores & aptiores sunt gradu insignitis; qui omnes excluderentur, eò quòd actu gradum non habeant; cum tum facile possint illum capessere. idem praxis quotidiana declarat, cum plurimi, facta electione, gradum suscipiant.

DUBITATIO XX.

Quanam ætas ad singula beneficia sit necessaria.

107 **R**espondeo & Dico Primò, Ad Episcopatum requiritur ætas 30. annorum exactorum. habetur cap. Cum in cunctis. 7. de elect. ex Concil. Lateran. sub Alexandro III.

Dico Secundò, Ad dignitatem Ecclesiasticam inferiorem Episcopatu, habentem tamen curam animarum, requiritur ætas 25. annorum saltem inchoatorum. habetur expressè d.c. Cum in cunctis. 5. Inferiora, & in Concilio Trident. sess. 24. cap. 12. vbi etiam d. cap. dispositio renouatur. Vnde patet, ad Abbatias, ad Prioratus conuentuales, ad Decanatus, ad Præposituras, ad Archidiaconatus, & similes dignitates, quibus cura animarum connexa, requiri & sufficere ex rigore Iuris annos 25. inchoatos.

Abbatia, Prioratus, Præpositura, Decanatus, Archidiaconatus.

Aduerto